

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 8/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om stödjande av vatten- och avloppsåtgärder

Till miljöutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 mars 2004 en proposition med förslag till lag om stödjande av vatten- och avloppsåtgärder (RP 19/2004 rd) till miljöutskottet för beredning och bestämde samtidigt att jord- och skogsbruksutskottet ska lämna utlåtande i saken till miljöutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överingenjör Jorma Kaloinen, miljöministeriet

- vattenförvaltningsråd Jaakko Sierla och äldre regeringssekreterare Jukka Pekka Tolvanen, jord- och skogsbruksministeriet
- utvecklingschef Tapio Punttila, Tavastlands arbetskrafts- och näringscentral
- enhetschef Markku Maunula, Finlands miljöcentral
- samhällsingenjör Karl-Erik Blomgren, Finlands Kommunförbund.

Dessutom har utskottet fått skriftliga utlåtanden från

- Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en lag om stödjande av vatten- och avloppsåtgärder. I lagen föreskrivs att vatten- och avloppsåtgärder stöds genom att understöd beviljas för utförandet av åtgärderna eller genom att projekten genomförs som statens arbete. Den föreslagna lagen ersätter lagen om understödjande av samhällenas vatten- och avloppsåtgärder.

I den nya lagen samlas bestämmelser om stödjande av vatten- och avloppsåtgärder med hänsyn till principerna och målen enligt lagen om vattentjänster samt olika instansers ansvar för ordnandet och skötseln av vattentjänster. Avsik-

ten är att rikta det statliga stödet särskilt till att förbättra det regionala samarbetet, trygga vattentjänsterna i speciella situationer, förbättra vattentjänsterna i landsbygdssamhällen och på glesbygden samt att minska miljöbelastningen av avloppsvatten från bosättning.

Den föreslagna reformen är också i hög grad av lagstiftningsteknisk natur. Den innebär att lagstiftningens struktur förenklas och att begreppen i stödbestämmelserna förenhetligas. De föreslagna bestämmelserna om principerna för stödjande av vatten- och avloppsåtgärder är enhetligare än för närvarande.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2005.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Enligt utredning till utskottet finns det i Finland över 1 300 vattenverk och mer än 600 avloppsverk. Merparten av dessa är antingen kommun-ägda vattentjänstverk eller små andelslag som invånarna själva grundat. Enligt lagen om vattentjänster (119/2001) täcks ett vattentjänstverks investeringar och kostnader primärt med kundavgifter. Men många vattentjänstverk har en så stram ekonomi att de utan statligt stöd eller en betydande höjning av vattenavgifterna inte klarar av att utvidga servicen och förbättra driftssäkerheten.

Utskottet vill med hänvisning till det ovan sagda framhålla behovet av att förbättra VA-tjänsterna. Många små vattenverk är hänvisade till ett enda vattentag. De senaste årens torka har visat att det uppstår problem i distributionen av hushållsvatten under exceptionella förhållanden. En större driftssäkerhet kräver bl.a. att verken förenar sina nät och intensifierar samarbetet. Detta bidrar till att göra vattentjänsterna effektivare i normala tider och hjälper att höja beredskapen i exceptionella fall. Också de hårdare kraven på behandling av tappvatten och spillvatten talar för ett regionalt samarbete kring vattentjänsterna. I glesbygden och i samhällen på landsbygden finns en mängd permanenta hushåll som absolut bör anslutas till vattentjänstverkens VA-nät.

Det är trots allt rätt sällan man i glesbygden har råd att dra VA-nät, utan vattentjänsterna där bygger fortfarande på fastigheternas egna arrangemang. Enligt information till utskottet saknar mer än 350 000 personer i glesbebyggda områden i vårt land fullgott hushållsvatten. Dessutom har ungefär hälften av invånarna i dessa områden problem med avloppshantering. Det betyder att det måste bli en förbättring av behandlingen av det fastighetsspecifika avloppsvattnet

från ca 600 000 invånare. Det finns en utredning som visar att den fosforbelastning på sjöar och vattendrag som glesbefolkade områden ger upphov till är uppskattningsvis en och en halvfaldig jämförd med belastningen från tätorter. Förutom vattentjänster till hushåll har också frågan om rent vatten till gårdar med djurhållning accentuerats i och med att djurbesättningarna blivit större och vattenkonsumtionen ökat kraftigt. För att vattentjänsterna och vattenvården i glesbygden ska kunna förbättras måste vattentjänstunderstöd kunna betalas också till ägare eller innehavare av enskilda fastigheter. Det statliga stödet hjälper också att ta fram bättre teknik, drift och underhåll för vattenförsörjning och avloppshantering och främjar företagens serviceutbud på landsbygden.

Enligt en rapport till utskottet är det tänkt att lagförslaget ska följas av en komplettering av bestämmelserna, bl.a. för att understöd ska kunna betalas till sökande som förorsakas oskäligen kostnader för att utföra de vatten- och avloppsåtgärder som krävs. Utskottet skyndar på denna komplettering. Dessutom vill utskottet understryka att adekvata finansiella resurser måste anvisas för vatten- och avloppsåtgärder och ett smidigt myndighetsförfarande garanteras genom bestämmelser på lägre nivå som utfärdas med stöd av den nu aktuella lagen. Det är också viktigt med effektiv information om understöden.

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning tillstyrker utskottet lagförslaget med anmärkningarna ovan.

Utlåtande

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår

att miljöutskottet väger in det ovan sagda.

Helsingfors den 15 april 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Sirkka-Liisa Anttila /cent
vordf. Harry Wallin /sd
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml
Matti Kauppila /vänst
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Minna Lintonen /sd

Eero Lämsä /cent
Reijo Paajanen /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Kimmo Tiilikainen /cent
Pekka Vilkuna /cent
Lasse Virén /saml
ers. Jari Leppä /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.